

Navn **Varaberg**

Andre navn Båsen, Vestre Åmøy

Fylke Rogaland

Kommune Rennesøy

B.g.kart 1:50000 1213 III Rennesøy (foreløpig)

B.g.kart 1:250000 Finnes ikke

Steintype **Kleberstein**

UTM 107-491

Befaring Sommeren 1997

Geol. undersøkelse Lite trolig

Ark. undersøkelse Ja (se ref. under)

Oversiktsbilde *(Klikk på bilder for forstørrelse)*

Steinbruddet (midt i) sett fra øst. (PS 1997)

Lokalisering

Steinbruddet ligger helt ned til stranden i vågen "Båsen", litt vest for Torsteinvika på Vestre Åmøy. Det går en nylig utbedret grusvei ned til et naust ved stranden og rett ved siden av naustet er man for tiden i gang med grunnarbeider for en mindre fiskeindustri. Dette har medført at mindre deler av kleberbruddet nylig er sprengt bort.

Fortsetter...

Steinbruddskant i nordre del (PS 1997)

Bruddkant/knaus i østre del (PS 1997)

Topografisk beskrivelse

Bruddet ligger i helt åpent lende og er avgrenset på følgende måte:

- Mot V: Liten, delvis bortsprengt knaus/svaberg med året, delvis grønn kleber. Her er endel huggespor, og merker etter uttak av noe som kan være en gryte.
- Mot S: Lav halle hvor man tydeligvis har brutt innunder. Ingen spor etter kleber i dag.
- Mot Ø: 3-4 m høy knaus med flere huggespor i kleber (virker som en "stuff").
- Mot N: Lav gresskledd forhøyning med betydelige mengder avfall fra driften.

Samlet lengde Ø-V er omkring 50 m, og N-S 15-20 m.

Type brudd	Ukjent	Hovedbruksperiode	Ukjent
Synlige uttaksspor/ historie	<p>Uttakssporene i fast fjell er begrenset til knausen i V og "stuffen" i Ø. Det er vanskelig å si noe om hvor mye kleber som er brutt ut i området. Gitt at klebersteinen før brytning opptrådte som en nærmest horisontal, ca. 1 m høy benk, kan man imidlertid anta at det er tatt ut i underkant av 1000 m³. I følge tradisjonen skal det være tatt ut kleber til Stavanger domkirke her, men det er uvisst om tradisjonen refererer seg til middelalderen eller 1800-tallet.</p>		
Tipper	<p>Gravearbeidene i den senere tid har gjort at det er kommet frem forholdsvis store grushauger fulle av gamle kleberbiter med huggespor. I tillegg til forhøyningen med kleberavfall mot N viser dette at det er temmelig store tipper i området.</p>		
Brukseksempler	<p>Tradisjon: Stavanger domkirke. Kan i så fall være deler av skipet (innvendig) og deler av koret.</p>		

Lokal geologi	I følge berggrunnskartet er geologien i området dominert av kaledonsk omvandlet, prekambrisk båndet gneis, samt mylonittisert injeksjonskompleks med tonalittisk-diorittiske ganger i amfibolitt, glimmergneis og finlaminerte kvarts-feltspatgneiser. Egne observasjoner i en stor kolle rett sør for bruddet viser øyegneis. Ut fra dette må klebersteinen representere en omdannet åre av en ultramafisk bergart innesluttet i gneisen.
Geologisk forekomsttype	Omdannet ultramafitt
Utseende	Overdekningen gjør det vanskelig å beskrive de ulike variantene kleber som finnes. Følgende varianter kan antydes: 1) Myk, lys grå, foliert kleber med mindre mengder små karbonataggregater. 2) Myk, grå kleber med større mengder store karbonataggregater. 3) Grønn, finkornet, tett kleber, ofte tremolittrik.
Spesielle kjennetegn	-
Prøver	Noen få finnes hos NDR

Petrografiske analyser

-

Andre analyser

-

Forvitring

Virker rimelig bestandig på eksponerte flater.

Muligheter for nytt uttak

For restaureringsformål: ikke umulig i forbindelse med "stuffen" mot Ø.

Litteratur

Storemyr (1997)

Arkivmateriale

AMIS I reg.nr. 4427D8 X20 (Arkeologisk Museum Stavanger).

Fotos

I spesialarkiv ved NDR

Annet

Det er mulig deler av bruddet er blitt ødelagt som følge av de seneste gravearbeidene.

Fortsetter...